

Učni načrt

Izbirni predmet

PROGRAM OSNOVNOŠOLSKEGA IZOBRAŽEVANJA

VZGOJA ZA MEDIJE

Tisk

Radio

Televizija

Učni načrt

Izbirni predmet

PROGRAM OSNOVNOŠOLSKEGA IZOBRAŽEVANJA

VZGOJA ZA MEDIJE

Tisk

Radio

Televizija

Nacionalni kurikularni svet
Področna kurikularna komisija za osnovno šolo
Predmetna kurikularna komisija za
vzgojo za medije

Učni načrt za izbirni predmet

VZGOJA ZA MEDIJE

Tisk
Radio
Televizija

PREDMETNA KURIKULARNA KOMISIJA ZA VZGOJO ZA MEDIJE

Avtorice besedila

dr. **Manca Košir**, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede
dr. **Karmen Erjavec**, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede
mag. **Zala Volčič**, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede

Izdala in založila **Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo**

Za ministrstvo dr. **Milan Zver**
Za zavod mag. **Gregor Mohorčič**

Uredila **Zvonka Labernik**
Jezikovni pregled **Andrej Koritnik, Nina Žitko**
Oblikovanje **TANDAR**
Prelom **BS Jabolko d. o. o., Ljubljana**
Tisk **Kočevski tisk d. d., Kočevje**

Drugi natis

Ljubljana, 2006

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

371.214.1 : 316.77

KOŠIR, Manca

UČNI načrt. Izbirni predmet : program osnovnošolskega
izobraževanja. Vzgoja za medije : tisk, radio, televizija /
[avtorice besedila Manca Košir, Karmen Erjavec, Zala Volčič]. - 2.
natis. - Ljubljana : Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport :
Zavod RS za šolstvo, 2006

ISBN 961-234-320-9 (Zavod Republike Slovenije za šolstvo)

1. Gl. stv. nasl. 2. Erjavec, Karmen 3. Volčič, Zala
227718400

Sprejeto na 33. seji Področne kurikularne komisije za osnovno šolo dne 3. 11. 1998.

Sprejeto na 31. seji Nacionalnega kurikularnega sveta dne 8. 1. 1999.

Sprejeto na 24. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje dne 14. 1. 1999

K a z a l o

1	Opredelitev predmeta	5
2	Splošni cilji predmeta	7
3	Operativni cilji predmeta	8
4	Specialnodidaktična priporočila	19

Vertical line on the left side of the page.

Vertical line on the right side of the page.

1 OPREDELITEV PREDMETA

Izbirni predmet vzgoja za medije je sestavni del devetletnega osnovnošolskega družboslovnega izobraževanja v 7., 8. in 9. razredu. Vzgoja za medije bo omogočila učencem dostop do medijev, naučila jih bo analizirati, kritično ocenjevati in izdelovati različne komunikacijske oblike (časopis, televizijske in radijske oddaje, iskanje po internetu itd.). Vzgoja za medije bo medijsko opismenjevala učence za kritično in ustvarjalno uporabo sporočil v medijsko zasičeni družbi. Pri predmetu si bodo učenci pridobili znanje in navade, ki jih bodo iz pasivnih potrošnikov izoblikovale v aktivne državljane.

Razlogov za uvajanje tega predmeta je veliko: popolna medijska zasičenost sodobnih družb, velik ideološki vpliv medijev, naraščanje pomena informacij, visoka raven medijske produkcije, prevlada vizualne komunikacije, pomembnost izobraževanja mladih ljudi za izzive prihodnosti, nacionalni in internacionalni pritiski na privatizacijo informacij ter deregulacija tiska in RTV sistemov.

Opis predmeta

Predmet vzgoja za medije je sestavljen iz treh zaokroženih tematskih vsebin, vsaka se bo obravnavala kot enoletni sklop: **TISK, RADIO, TELEVIZIJA**. Vsebine enoletnih sklopov se vsebinsko dopolnjujejo, možno pa je, da se učenci seznanjajo samo z enim enoletnim sklopom ali pa katerega preskočijo. Vsak izbirni sklop lahko obiskujejo učenci 7., 8. in 9. razreda devetletne osnovne šole po eno uro tedensko oz. 35 (32) ur letno. Učenci, ki bodo izbrali predmet Vzgoja za medije vsa tri leta, si bodo iz tem, ki se ponavljajo, pridobili poglobljeno znanje.

VZGOJA ZA MEDIJE: 7., 8. IN 9. RAZRED		
• <i>Tisk</i>	• <i>Radio</i>	• <i>Televizija</i>

Predmet **Tisk** je zasnovan tako, da so poudarjene medijske teme tiska. Učenci spoznajo tudi skupne značilnosti množičnih medijev, razlike med različnimi načini in oblikami sporočanja: novinarska, umetniška, publicistična besedila, dokument, fotografija, video, film, glasba, internet in znajo razlikovati oglaševanje ter propagando od novinarskega sporočanja. Učenci razumejo, da mediji sveta ne zrcalijo, ampak ga konstruirajo in ustvarjajo. Na koncu prvega leta učenci izdajo svoj časopis.

Pri predmetu **Radio** se poudarijo *radijske* medijske vsebine in oblikujejo lastne radijske oddaje. Učenci tudi spoznajo razlike med medijskimi občinstvi.

Pri predmetu **Televizija** je na vrsti televizija in njene značilnosti. V sodelovanju z lokalno televizijsko postajo učenci oblikujejo svojo televizijsko oddajo. Pri tem izbirnem predmetu se otroci seznanijo z delovanjem *interneta*. Učenci spoznajo učinke množičnih medijev in še posebej posamezne problematične teme, povezane z mediji, kot so nasilje, idoli, stereotipi. Na koncu se učenci pogovorijo o spremembi svojih navad spremljanja množičnih medijev in napišejo pisma uredništvom, v katerih predstavijo pobude za spremembo medijskih vsebin.

2 SPLOŠNI CILJI PREDMETA

VZGOJA ZA MEDIJE: 7., 8. IN 9. RAZRED	
Vsebuje cilje na:	Učenci se bodo naučili:
<ul style="list-style-type: none"> • spoznavne • socialnem • čustvenem • motivacijskem • estetskem • moralno-etičnem področju 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>kritično analizirati, ocenjevati in izdelovati raznovrstne medijske oblike</i> • <i>biti informacijsko in funkcionalno pismeni ter uporabljati mediateke</i> • <i>analizirati lastne navade spremljanja medijev, odpravili morebitno medijsko zasvojenost in se naučili ustvarjalno ter kritično izbirati medijska sporočila</i> • <i>biti aktivni državljani, ne le pasivni potrošniki in razvijali lastnosti, ki so pogoj za razvoj pozitivne samopodobe posameznika ter za samostojno družbeno delovanje:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>komunikacijske veščine,</i> 2. <i>sposobnost ločevanja realnosti in fikcije,</i> 3. <i>sposobnost izražanja mnenja in razpravljanja,</i> 4. <i>sposobnost sprejemanja različnih mnenj ...</i> • <i>spoznati delovanje medijskih institucij (KDO sporoča in zakaj), medijskih kategorij (za KAKŠNO vrsto besedila gre), medijskih tehnologij (KAKO se sporoča), medijskega jezika (KAKO vemo, kakšen je pomen medijskih sporočil), občinstev (KDO in KAKO sprejema medijska sporočila)</i> • <i>spoznati, da mediji:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>konstruirajo realnost,</i> 2. <i>delujejo po lastnih kodah, pravilih in oblikah,</i> 3. <i>posredujejo ideološka in vrednostna sporočila,</i> 4. <i>delujejo pretežno po tržnih načelih,</i> 5. <i>posredujejo sporočila občinstvu, ki jih subjektivno interpretira</i> • <i>v praksi, kako se oblikujejo novice in novinarski žanri v posameznih medijih (tisk, televizija, radio), kako prihaja do konstrukcije pomena, kakšna je delovna rutina novinarjev; s sodelovanjem z lokalnimi mediji bodo učvrstili lastno povezanost in povezanost šole z lokalnimi institucijami ter se pri tem naučili temeljev državljanske aktivnosti</i>

3 OPERATIVNI CILJI PREDMETA

TISK				
Vsebina	Standardi znanja Učenci znajo:	Cilji	Dejavnosti, didaktična priporočila	Pojmi
Skupne značilnosti medijev	<ul style="list-style-type: none"> • razlikovati značilnosti tiska in nemnožičnih medijev • opisati skupne značilnosti množičnih medijev • razlikovati oblike, funkcije in proces množičnega komuniciranja 	<ul style="list-style-type: none"> • seznanjanje z bistvenimi značilnostmi, funkcijami in procesom množičnega komuniciranja 	<ul style="list-style-type: none"> • primerjava sporočanja prek časopisa in pisma • izpolnjevanje kodirnega lista o značilnostih in funkcijah množičnih medijev 	<ul style="list-style-type: none"> • množični mediji • komuniciranje • informirati • zabavati • komentirati • socializirati • komunikator • naslovnik, kod
Nastanek in razvoj množičnih medijev	<ul style="list-style-type: none"> • kako so komunicirali v stari Grčiji • kdaj in kako je nastal Gutenbergov tiskarski stroj • razložiti okoliščine nastanka množičnega tiska • opisati razvoj slovenskega tiska 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznati dinamiko razvoja različnih komunikacijskih oblik; povezovati družbeni in tehnološki razvoj ter oblike komuniciranja; pomen naroda in nacionalnega jezika pri razvoju množičnih medijev 	<ul style="list-style-type: none"> • historična analiza: skupina učencev pripravi referat o življenju v Stari Grčiji • skupina učencev pripravi referat o Gutenbergovi iznajdbi tiskarskega stroja • ogled in analiza prvega slovenskega časopisa Ljubljanske novice 	<ul style="list-style-type: none"> • tiskarski stroj • pismenost • nacionalni jezik • oblikovanje javnosti • časovna, prostorska dostopnost
Značilnosti tiskanih medijev	<ul style="list-style-type: none"> • opredeliti značilnosti periodičnega tiska: publiciteta, aktualnost, univerzalnost, periodičnost 	<ul style="list-style-type: none"> • seznanjanje z bistvenimi značilnostmi periodičnega tiska 	<ul style="list-style-type: none"> • obisk lokalnega časopisa • analiza dnevnika 	<ul style="list-style-type: none"> • publiciteta • aktualnost • univerzalnost • periodičnost

Delitev tiska	<ul style="list-style-type: none"> • razvrstiti periodičen tisk po temeljnih značilnostih • naštetih bistvene značilnosti kakovostne in popularnega tiska 	<ul style="list-style-type: none"> • odkrivati različne funkcije tiska • opozarjati na pomembnost celovite informiranosti državljanov in na problem komercializacije medijskih vsebin 	<ul style="list-style-type: none"> • pogovor o posameznih vrstah tiska po periodičnosti (dnevniški, mesečniki), po vsebini (splošno informativne, specializirane itd.) • analiza vsebine (velikost naslovov, fotografij, barve, tematski sklopi) Dela in Slovenskih novic 	<ul style="list-style-type: none"> • dnevniški • popularni in kakovostni tisk • tedniki • revije • specializirane revije • komercializacija
Novinarska etika	<ul style="list-style-type: none"> • opredeliti odgovornost novinarja po novinarskem kodeksu 	<ul style="list-style-type: none"> • prebujanje zavesti in oblikovanje meril o moralno nespornem novinarstvu; pomagati razviti strpen in spoštljiv odnos do drugih 	<ul style="list-style-type: none"> • pogovor o tem, kako naj novinarji spoštujejo človekovo zasebnost 	<ul style="list-style-type: none"> • novinarska etika • novinarski kodeks • načelo podajanja resnice • nepristranskost svobode • humanosti odgovornosti
Oglaševanje in propaganda	<ul style="list-style-type: none"> • razlikovati novinarsko besedilo od oglaševanja in propagande • opisati značilnosti oglasov 	<ul style="list-style-type: none"> • seznanjanje z bistvenimi značilnostmi oglaševanja; opozarjanje na prepričevalno naravo oglaševanja in propagande; zavedanje lastne percepcije oglasnih sporočil 	<ul style="list-style-type: none"> • diskusija o tem, kako razlikovati oglas od novinarskih besedil • izpolnjevanje kodirne liste o pogostosti in vsebini oglasov • oblikovanje oglasa 	<ul style="list-style-type: none"> • oglaševanje • propaganda • potrebe, želje • zadovoljstvo • prepričevalni apeli
Konstrukcija medijske realnosti	<ul style="list-style-type: none"> • pojasniti, kako novinarji izbirajo vsebino in kaj so novičarske vrednote 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje, da mediji ne zrcalijo sveta, temveč ga konstruirajo 	<ul style="list-style-type: none"> • analiza posameznih strani časopisa • analiza deleža objavljenih in neobjavljenih pomembnih dogodkov 	<ul style="list-style-type: none"> • izbira informacij • novičarske vrednote in dejavniki • pritiski na novinarje

Delo novinarja pri časopisu	<ul style="list-style-type: none"> • opisati postopke novinarskega ustvarjanja • opisati vplive na izbiro vsebine • opisati potek preiskovalnega postopka • opisati potek oblikovanja novinarskega prispevka, • opisati značilnosti posameznih novinarskih žanrov in fotografij 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje bistvenih korakov novinarskega dela; spoznati odnos medijske institucije in novinarjev do drugih družbenih institucij; razvijanje socialne in komunikacijske veščine; spodbujanje k odkrivanju in uresničevanju osebnih talentov 	<ul style="list-style-type: none"> • učenci se najprej seznanijo z novinarskim delom iz literature, nato obiščejo časopisno hišo • IZDELAVA ČASOPISA: vsak učenec dobi določeno nalogo: napisati prispevek, fotografirati, urejati časopis 	<ul style="list-style-type: none"> • novice • izbira informacij • preiskovanje • oblikovanje prispevka • točnost • preglednost • stvarnost • uravnoteženost • razumljivost • raznolikost • žanri
Kako postati kritični medijski posameznik	<ul style="list-style-type: none"> • razlikovati med potrošnikom in državljanom • pojasniti, zakaj moramo biti seznanjeni z javnimi zadevami • pojasniti, zakaj je pomembna svoboda medijev 	<ul style="list-style-type: none"> • zavedati se svojih navad spremljanja medijev; spoznati bistvene značilnosti medijsko nasičene potrošniške družbe in temeljne vrednote demokratične družbe; pomagati razviti se iz potrošnika v aktivnega državljana; zaobjeti temeljne veščine kritičnega sprejemanja medijskih vsebin 	<ul style="list-style-type: none"> • pogovor o tem, kako bi se ljudje odločali o javnih zadevah, npr. na volitvah, če ne bi bili dovolj informirani • pogovor o tem, kako bi spremenili svoje navade spremljanja medijev • učenci napišejo medijem pisma, v katerih opišejo svoje pripombe in pobude o medijski vsebini 	<ul style="list-style-type: none"> • demokracija • potrošništvo • dialog • pluralizem • aktivni državljan

RADIO				
Vsebina	Standardi znanja Učenci znajo:	Cilji	Dejavnosti, didaktična priporočila	Pojmi
Skupne značilnosti medijev	<ul style="list-style-type: none"> • razlikovati značilnosti tiska in nemnožičnih medijev • opisati skupne značilnosti množičnih medijev • razlikovati oblike, funkcije in proces množičnega komuniciranja 	<ul style="list-style-type: none"> • seznanjanje z bistvenimi značilnostmi, funkcijami in procesom množičnega komuniciranja 	<ul style="list-style-type: none"> • primerjava sporočanja prek časopisa in pisma • izpolnjevanje kodirnega lista o značilnostih in funkcijah množičnih medijev 	<ul style="list-style-type: none"> • množični mediji • komuniciranje • informirati • zabavati • komentirati • socializirati • komunikator • naslovnik, kod
Nastanek radia	<ul style="list-style-type: none"> • razložiti, kako je nastal radio • razložiti okoliščine za nastanek radia 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznati nastanek in razvoj radia 	<ul style="list-style-type: none"> • historična analiza: nekateri učenci pripravijo referat o zgodovini radia in o okoliščinah za nastanek 	<ul style="list-style-type: none"> • radio • Herz • Marconi • Kričač
Značilnosti radia	<ul style="list-style-type: none"> • razložiti značilnosti radijskega medija 	<ul style="list-style-type: none"> • seznanjanje z bistvenimi značilnostmi radia 	<ul style="list-style-type: none"> • obisk radijske postaje in analizirati njegovo programsko vsebino 	<ul style="list-style-type: none"> • ažurnost, cenenost • neomejen programski čas • sekundarni medij
Delitev radijskih postaj	<ul style="list-style-type: none"> • razlikovati lokalne, nacionalne, komercialne in nekomercialne radijske postaje 	<ul style="list-style-type: none"> • odkrivati podobnosti in razlike med radijskimi postajami in njihovimi funkcijami; opozarjati na pomembnost celovite informiranosti državljanov; opozarjati na problem komercializacije vsebine 	<ul style="list-style-type: none"> • poslušanje vsebine različnih radijskih postaj in primerjava vsebine 	<ul style="list-style-type: none"> • nacionalne • komercialne • lokalne radijske postaje

Novinarska etika	<ul style="list-style-type: none"> • opredeliti odgovornost novinarja po novinarskem kodeksu 	<ul style="list-style-type: none"> • prebujanje zavesti in oblikovanje meril o moralno nespornem novinarstvu; pomagati razviti strpen in spoštljiv odnos do drugih 	<ul style="list-style-type: none"> • pogovor o tem, kako naj novinarji spoštujejo človekovo zasebnost 	<ul style="list-style-type: none"> • novinarska etika • novinarski kodeks • načelo podajanja resnice • nepristranskosti • svobode, humanosti • odgovornosti
Oglaševanje in propaganda	<ul style="list-style-type: none"> • razlikovati novinarsko besedilo od oglaševanja in propagande • opisati značilnosti oglasov 	<ul style="list-style-type: none"> • seznanjanje z bistvenimi značilnostmi oglaševanja; opozarjanje na prepričevalno naravo oglaševanja in propagande; zavedanje o lastni percepciji oglasnih sporočil 	<ul style="list-style-type: none"> • diskusija o tem, kako razlikovati oglas od novinarskih besedil • izpolnjevanje kodirnega lista o pogostosti in vsebini oglasov • oblikovanje oglasa 	<ul style="list-style-type: none"> • oglaševanje, propaganda • potrebe, želje • zadovoljstvo • prepričevalni apeli
Konstrukcija medijske realnosti	<ul style="list-style-type: none"> • pojasniti, kako novinarji izbirajo vsebino in kaj so novičarske vrednote 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje, da mediji ne zrcalijo sveta, temveč ga konstruirajo 	<ul style="list-style-type: none"> • analiza radijskih poročil • analiza deleža objavljenih in neobjavljenih pomembnih dogodkov 	<ul style="list-style-type: none"> • izbira informacij • novičarske vrednote in dejavniki • pritiski na novinarje
Novinarsko delo pri radiu	<ul style="list-style-type: none"> • pojasniti, kako se delo radijskega novinarja razlikuje od dela časopisnega novinarja • kako se radijski novinarski prispevek razlikuje od časopisnega • kateri so specifični radijski žanri 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje bistvenih korakov novinarskega dela; spoznati odnos medijske institucije in novinarjev do drugih družbenih institucij; razlikovanje med delom časopisnega in radijskega novinarja; razvijanje 	<ul style="list-style-type: none"> • radijski novinar predstavi učenec svoje delo • učenci posnamejo svoje časopisne prispevke • pogovor o tem, kako se pisno sporočanje razlikuje od slišnega • učenci prilagodijo svoje časopisne prispevke radijskemu mediju 	<ul style="list-style-type: none"> • novice • izbira informacij • preiskovanje • oblikovanje prispevka • točnost • preglednost • stvarnost, uravnoveženost • razumljivost • raznolikost • žanri

		<p><i>socialnih in komunikacijskih veščin; spodbujanje k odkrivanju in uresničevanju osebnih talentov</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • USTVARJANJE RADIJSKE ODDAJE • v sodelovanju z lokalno radijsko postajo učenci oblikujejo mladinsko radijsko oddajo 	
Medijsko občinstvo	<ul style="list-style-type: none"> • <i>razložiti, kaj je to občinstvo in kako ga razlikujemo</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>spoznavanje značilnosti množičnega občinstva; prilagajanje medijske vsebine ciljnemu občinstvu; merjenje občinstva</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>izpolnjevanje kodirnega lista spremljanosti medijev</i> • <i>ob spremljanju posameznih medijev učenci poskušajo delati tudi kaj drugega, primarna in sekundarna spremljanost</i> • <i>učenci napišejo pismo o določenem problemu in ga pošljejo uredništvom ter analizirajo odziv medijev</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>velikost, anonimnost in heterogenost občinstva</i> • <i>potrebe občinstva</i> • <i>povprečno občinstvo</i> • <i>doseg</i> • <i>ferkvenca</i> • <i>rating</i> • <i>delež občinstva</i>
Kako postati kritični medijski posameznik	<ul style="list-style-type: none"> • <i>razlikovati med potrošnikom in državljanom</i> • <i>pojasniti, zakaj moramo biti seznanjeni z javnimi zadevami</i> • <i>pojasniti, zakaj je pomembna svoboda medijev</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>spoznavanje bistvenih korakov novinarskega dela; spoznati odnos medijske institucije in novinarjev do drugih družbenih institucij; razviti socialne in komunikacijske veščine; spodbujanje k odkrivanju in uresničevanju osebnih talentov</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>pogovor o tem, kako bi se ljudje odločali o javnih zadevah, npr. na volitvah, če ne bi bili dovolj informirani</i> • <i>pogovor o tem, kako bi spreminili svoje navade spremljanja medijev</i> • <i>učenci napišejo medijem pisma, v katerih opišejo svoje pripombe in pobude o medijski vsebini</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>demokracija</i> • <i>potrošništvo</i> • <i>dialog</i> • <i>pluralizem</i> • <i>aktivni državljan</i>

TELEVIZIJA				
Vsebina	Standardi znanja Učenci znajo:	Cilji	Dejavnosti, didaktična priporočila	Pojmi
Skupne značilnosti medijev	<ul style="list-style-type: none"> • <i>razlikovati značilnosti tiska in nemnožičnih medijev</i> • <i>opisati skupne značilnosti množičnih medijev</i> • <i>razlikovati oblike, funkcije in proces množičnega komuniciranja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>seznanjanje z bistvenimi značilnostmi, funkcijami in procesom množičnega komuniciranja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>primerjava sporočanja prek časopisa in pisma</i> • <i>izpolnjevanje kodirnega lista o značilnostih in funkcijah množičnih medijev</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>množični mediji</i> • <i>komuniciranje</i> • <i>informirati, zabavati</i> • <i>komentirati</i> • <i>socializirati</i> • <i>komunikator</i> • <i>naslovnik, kod</i>
Nastanek televizije	<ul style="list-style-type: none"> • <i>razložiti, kako je nastala televizija</i> • <i>razložiti okoliščine za nastanek televizije</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>spoznati nastanek in razvoj televizije</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>historična analiza: nekateri učenci pripravijo referat o nastanku in o okoliščinah za nastanek televizije</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>katodnaoscilografska cev</i> • <i>Braun</i>
Značilnosti televizije	<ul style="list-style-type: none"> • <i>razložiti značilnosti televizijskega medija</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>seznanjanje z bistvenimi značilnostmi televizije</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>obisk televizijske postaje in analiziranje programske vsebine le-tega</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>ažurnost, cenečnost</i> • <i>neomejen programski čas</i> • <i>sekundarni medij</i>
Delitev televizijskih postaj	<ul style="list-style-type: none"> • <i>razlikovati lokalne, nacionalne, komercialne, kabelske in satelitske televizijske postaje</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>odkrivati podobnosti in razlike med televizijskimi postajami in njihovimi funkcijami; opozarjati na pomembnost celovite informiranosti državljanov; opozarjati na problem komercializacije vsebine</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>ogled vsebine različnih televizijskih postaj in primerjava vsebine</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>nacionalne</i> • <i>komercialne</i> • <i>kabelske</i> • <i>satelitske</i> • <i>lokalne televizijske postaje</i>

<p>Novinarsko delo pri televizijskem mediju</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>pojasniti, kako se delo televizijskega novinarja razlikuje od dela časopisnega in radijskega novinarja</i> • <i>kako se televizijski novinarski prispevek razlikuje od časopisnega in radijskega</i> • <i>kateri so specifični televizijski žanri</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>spoznavanje bistvenih korakov novinarskega dela; spoznati odnos medijske institucije in novinarjev do drugih družbenih institucij; razlikovanje med delom časopisnega, radijskega in televizijskega novinarja; razviti socialne in komunikacijske veščine; spodbujanje k odkrivanju in uresničevanju osebnih talentov</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>televizijski novinar predstavi učencem svoje delo</i> • <i>učenci skušajo posneti svoje časopisne in radijske prispevke</i> • <i>učenci prilagodijo svoje časopisne in radijske prispevke televizijskemu prenosu sporočila</i> • USTVARJANJE TELEVIZIJSKE ODDAJE • <i>v sodelovanju z lokalno televizijsko postajo učenci oblikujejo mladinsko televizijsko oddajo</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>novice</i> • <i>izbira informacij</i> • <i>preiskovanje</i> • <i>oblikovanje prispevka</i> • <i>točnost</i> • <i>preglednost</i> • <i>stvarnost</i> • <i>uravnoteženost</i> • <i>razumljivost</i> • <i>raznolikost</i> • <i>žanri</i>
<p>Internet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>pojasniti značilnosti interneta</i> • <i>iskati vsebino po internetu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>seznanitev z bistvenimi značilnostmi novih tehnologij, še posebej interneta; zmanjšanje morebitnega strahu pred novo tehnologijo; prebujanje radovednosti za delo z internetom</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>prikaz delovanja interneta</i> • <i>pogovor o tem, kakšne so prednosti interneta</i> • <i>učenci iščejo informacije na internetu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>internet</i> • <i>interaktivnost</i> • <i>hipertekst</i>
<p>Učinki množičnih medijev</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>pojasniti, kako mediji vplivajo na posameznike: Mediji učinkujejo dolgoročno glede na vsebino, osebnostne, socialne in kontekstualne dejavnike</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>razumevanje učinkovanja sporočil množičnih medijev; opozoriti na različne vplive le-teh na posameznike; oblikovanje zavesti o učinkovanju množičnih medijev</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>analiza primera: po ogledu najbolj priljubljene nadaljevanke se učenci pogovorijo o tem, kako hitro so se v nadaljevanke razrešili konflikti (v nekaj sekundah)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>dražljaj</i> • <i>učinek</i> • <i>aktivno pasivno občinstvo</i> • <i>osebnostni dejavniki</i> • <i>kontekstualni dejavniki</i> • <i>socialni dejavniki</i>

			<i>kaj so igralci delali (brezdelje), kakšne so bile podobe igralcev (lepi, mladi, uspešni) itd.</i>	
Mediji in idoli	<ul style="list-style-type: none"> • razložiti, kako se gledalci, še posebej pa mladi, identificirajo z idoli 	<ul style="list-style-type: none"> • opozoriti učence na dvorezno naravo igralcev in vlog; zavedati se svojih televizijskih vzornikov; opozarjati na omejenost medijskih likov 	<ul style="list-style-type: none"> • pogovor o tem, kdo je bil idol v prejšnjem stoletju in kdo je danes • kakšni so današnji idoli 	<ul style="list-style-type: none"> • identiteta • posnemanje • vloga in igralec • podoba
Mediji in nasilje	<ul style="list-style-type: none"> • razložiti, kako nasilni prizori delujejo na gledalca 	<ul style="list-style-type: none"> • po ogledu nasilnega filma se učenci pogovorijo o vsebini, npr. ali so lahko ljudje po hudem pretepu tako nepoškodovani kot v filmu, ali je bilo prikazano, kdo plača škodo nasilnih dejanj, kako pogosto so v filmih prikazane čustvene posledice nasilnih dejanj ... 	<ul style="list-style-type: none"> • pogovor o tem, kdo je bil idol v prejšnjem stoletju in kdo je danes • kakšni so današnji idoli 	<ul style="list-style-type: none"> • nasilje • učinek • posledice
Mediji in stereotipi	<ul style="list-style-type: none"> • pojasniti oblikovanje medijskih stereotipov 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavanje ustvarjanja stereotipov; odkrivanje sprejetosti in konfliktnosti skupin v družbi; vaditi sprejemanje sebe in drugačnih v 	<ul style="list-style-type: none"> • učenci pridobijo podatke o tem, kakšen je delež starejših ljudi in otrok v naši družbi in ga primerjajo z deležem vlog starejših ljudi (pod 10 %) in otrok na televiziji 	<ul style="list-style-type: none"> • stereotipi • predsodki • socializacija • vloge • podobe

		<i>družbi, prispevati k rahljanju stereotipov in odpravljanju predsodkov v družbi</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>kako so ženske predstavljene na televiziji, še posebej v oglasih</i> 	
Kako postati kritični medijski posameznik	<ul style="list-style-type: none"> • <i>razlikovati med potrošnikom in državljanom</i> • <i>pojasniti, zakaj moramo biti seznanjeni z javnimi zadevami</i> • <i>pojasniti, zakaj je pomembna svoboda medijev</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>zavedati se svojih navad spremljanja medijev; spoznati bistvene značilnosti medijsko nasičene družbe in temeljne vrednote demokratične družbe; pomagati razviti se iz potrošnika v aktivnega državljana; zaobjeti osnovne veščine kritičnega sprejemanja medijskih vsebin</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>pogovor o tem, kako bi se ljudje odločali o javnih zadevah, npr. na volitvah, če ne bi bili dovolj informirani</i> • <i>pogovor o tem, kako bi spremenili svoje navade spremljanja medijev</i> • <i>učenci napišejo medijem pisma, v katerih opišejo svoje pripombe in pobude o medijski vsebini</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>demokracija</i> • <i>potrošništvo</i> • <i>dialog</i> • <i>pluralizem</i> • <i>aktivni državljan</i>

Medpredmetne povezave

Povezava predmeta vzgoja za medije z:

- Državlansko vzgojo in etiko
- Slovenščino
- Zgodovino
- Glasbeno vzgojo
- Likovno vzgojo
- Geografijo
- Tehniko in tehnologijo

Celovita vzgoja za medije učencem omogoča, da se socialno zblizujejo, krepijo medsebojno komunikacijo in prek vstopa v javne množične medije tudi komunicirajo z drugimi. Spodbuja jih, da se estetsko izražajo, in z oblikovanjem stališč ter moralnih standardov, gradijo svoj osebni etos. Tako zasnovano medijsko opismenjevanje omogoča kritično razmišljanje o ponujenih medijskih vsebinah in podobah. Gre za ustvarjalni vstop v množičnokomunikacijski prostor. Eno in drugo je potrebno tako nam kot otrokom, da bi zmogli postati kritični državljani, ki se zavedajo človekovih pravic in svojih dolžnosti, svoje človeške in državljanske **svobode**. Resnične demokracije brez naštetega ni. Tudi zato je skrajni čas za vzgojo za medije.

4 SPECIALNODIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Kognitivna zasnova tega predmeta izhaja iz specifičnega interesa učencev in njihovih izkušenj iz javne in zasebne sfere. Ker slovenski učenec preživi pred televizijo kar okoli štiri ure na dan, elektronski mediji postajajo najvplivnejši socializatorji. Rast kritične zavesti do medijev pa se omogoča prek spoznavne vsebine, ki vstopa v pedagoški proces prek predavane literature in osebnih izkušenj, dogodkov ter razmišljanj učencev.

Vlogo v didaktični strategiji za predmet Vzgoja za medije imajo pedagoške metode, ki spodbujajo operativne vzgojno-izobraževalne cilje:

a) kognitivni cilji:

- *pridobitev različnih znanj o medijih (usvojitev pojma medij, seznanitev z zgodovino in časom nastanka tiska, televizije in radia, razlikovanje med javnimi in komercialnimi postajami, z možnostmi manipulacije, z vplivi televizije na otroke ...);*
- *razširjanje kognicije učenca;*
- *prepoznavanje pomena razlike med medijsko in realno resnico;*

b) afektivni cilji:

- *dejavno sodelovanje v razpravah;*
- *razvijanje celovite osebnosti učenca in razumevanje, da naj bi mediji imeli pozitivno vlogo v javni in zasebni sferi;*
- *spodbujanje h kritičnemu odnosu in razmišljanju in s tem postavitev temeljev za kakovostno (družbeno) medijsko kulturo;*
- *spodbujanje h aktivnemu prepoznavanju različnih mnenj, argumentov, vrednot prek medijskih vsebin;*
- *razviti učenčevo samostojnost pri odločanju, sodelovanju in izražanju stališč;*

c) akcijski cilji:

- *učenec samostojno sodeluje pri medijskih projektih na šoli: novinarske delavnice, šolsko glasilo, šolski radio, šolska zborovanja ...*
- *učenec sam poskuša iz množice informacij izbirati najpomembnejše (prispevki iz časopisov in revij).*

Pri organizaciji tega predmeta naj učitelji predvidijo povezovanje z drugimi predmeti (etika in družba; državljanska vzgoja ...). Pri učnih principih je treba poudariti aktualnost, sistematičnost, nazornost in problemskost. Vsebina predmeta naj vsebuje čim več aktualnih dogodkov, konkretnih dogodkov iz medijskega in družbenega sveta.

